

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) For Affenpinscher

Versjon 1, Gyldig t.o.m. 01.04.2019

Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Generelt	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rasen.....	5
Rasens populasjon	5
Populasjonsstørrelse.....	5
Gjennomsnittlig kullstørrelse.....	5
Effektiv populasjonsstørrelse.....	5-6
Innavelsgrad.....	6
Bruk av avlsdyr.....	6
Innhenting av avlsmateriale fra andre land.....	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	7
Prioritering og strategi for å nå målene.....	7
Helse	7
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen.....	7
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter.....	7-8
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	8
Prioritering og strategi for å nå målene.....	8
Mentalitet og bruksegenskaper	9
Jaktprøver, bruksprøver og mentalprøver.....	9
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasenstandard.....	9
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	9
Prioritering og strategi for å nå målene.....	9
Atferd	9

RAS for affenpinscher

Atferdsproblemer.....	9
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	10
Prioritering og strategi for å nå målene.....	10
Eksteriør.....	10
Eksteriørbedømmelser.....	10
Overdrevne ekteriørtrekk.....	10
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	10
Prioritering og strategi for å nå målene.....	10
Oppsummering.....	11
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	11
Prioritering og strategi for å nå målene.....	11
Plan for videre arbeid i klubben.....	11

INNLEDNING

Høsten 2012 ble det nedsatt et RAS utvalg for affenpinscher, bestående av 8 personer. På første møte ble temaene fordelt, det ble holdt et par møter til utover våren 2013.

To av medlemmene i utvalget laget en stor spørreundersøkelse som ble sendt til affenpinscher-oppdrettere og -eiere. Alle 12 oppdrettere svarte, og 112 affenpinschere med sine eiere deltok i undersøkelsen. To av de som var med i RAS utvalget påtok seg høsten 2013 å utarbeide første utkast, som ble sendt til Norsk Pinscher Klubb's styre og deretter til NKK ved årsskiftet 2013/2014.

Etter en positiv tilbakemelding fra Kristin Aukrust i NKK, som foreslo noen endringer og tillegg, påtok de to som hadde skrevet første utkastet seg å gjøre endringene og tilleggene.

Underveis i dette arbeidet fant vi ut at ved å følge rådene og malen, ble den nåværende versjonen betydelig forbedret i forhold til det første utkastet.

GENERELT

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Det finnes i 2013 cirka 300 affenpinschere i Norge. I 1995 fantes det 6 individer, de fleste importert fra Sverige. Den første affenpinschere i "nyere tid" kom antagelig til Norge en gang på 1980-tallet.

Den første affenpinschere historien kjenner til finnes på et tresnitt laget av kunstneren Albert Dürer i Sveits, som levde fra 1471 til 1528. Den første affenpinschere ble registrert i Tyskland i 1879. Den var en populær dverghund, som ble avlet ut fra den strihårige pinschere. Fargen kunne variere mellom ensfarget gulaktig til rødbrun eller gråhvit til mørkegrå eller helt svart.

Da de første oppdretterne i Norge startet med affenpinscher på 90-tallet, var det mange svensk-oppdrettede hunder som ble brukt i avl. En oppdretter tok inn noe fra England, en annen parete flere ganger i Finland og importerte også herfra. Ut på 2000 tallet kom det til flere oppdrettere, antall importer økte, noen enkelte bidro med helt nytt blod, mens da - som nå - er mange av importene i slekt med norsk oppdrettede affenpinschere. Resultatet er at det er vanskelig å pare avlsdyr der innavlsgraden blir ned mot 0, likevel er det noen oppdrettere som har vært, og fortsatt er, dyktige til å finne nytt blod. Spørsmålet er i hvor stor grad disse avlsdyrene i sin tur skal brukes. Her må enhver oppdretter og hannhundeier tenke nøye gjennom sine valg av avlsdyr.

Overordnet mål for rasen

Ifølge uttalelser fra svenske genetikere (se Svenske RAS) og avlsbasen, er rasen affenpinscher genetisk sett en utrydningstruet rase.

Det viktigste arbeidet med rasen i årene framover er derfor å øke avlsbasen og dermed bevare rasen med dens positive egenskaper.

RASENS POPULASJON**Populasjonsstørrelse**

Fra 2000-2013 har det vært 83 kull og det er 266 valper registrert i Norge. Det er importert 46 affenpinschere. Og tilsammen utgjør dette 312 registreringer. Av fødte valper er det 120 tisper og 146 hannhunder.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

ÅR	GJENNOMSNI TTLIG KULLSTØRRE LSE	ÅR	GJENNOMSNI TTLIG KULLSTØRRE LSE
2000	1,5	2007	2,7
2001	2,6	2008	4,2
2002	2	2009	3,3
2003	1	2010	3,7
2004	2,5	2011	3,3
2005	2	2012	3,2
2006	4,2	2013	3,3

Effektiv populasjonsstørrelse

At avlsbasen for affenpinscher er liten i Norge, som i mange andre land, visste vi, likeledes har det lenge vært snakket om at rasen er utrydningstruet.

Ved utarbeidelsen av RAS viser det seg at tallene er mer nedslående enn vi kunne tenke oss.

Det finnes i dag ca. 300 affenpinschere i Norge. Av disse er det grovt regnet antatt 159 avlsdyr (innenfor rett alder), men vi må gå ut fra at flere av disse av ulike årsaker ikke er aktuelle i avl (helse, kastrerte hanner, tisper som har hatt sine antall kull, at tispeiere ikke ønsker å drive oppdrett etc.).

I dag er det 39 individer som blir brukt i avl, hvilket utgjør 13 % av samtlige individer.

Svenska Affenpinscherklubben har arbeidet med RAS gjennom mange år. De viser til genetikers uttalelser om at man må ha 100 individer i den tilgjengelige avlsbasen for å kunne kalle seg selvhjulpen uten importer eller annen hjelp utenfra. 50 avlsdyr eller færre tilsier at rasen er utrydningstruet. Svenska Affenpinscherklubbens mål er 55 dyr eller fler i egen avlsbase.

RAS for affenpinscher

Selv om vi i Norge importerer avlsdyr og reiser til andre land og parer våre tisper, vet vi også at svært mange hunder i andre land er i slekt med våre.

Innavlsgrad

ÅR	GJENNOMSNI TT LIG INNAVLSGRAD	ÅR	GJENNOMSNI TT LIG INNAVLSGRAD
2000	5,075%	2007	0,76%
2001	2,86%	2008	4,39%
2002	5,88%	2009	2,57%
2003	4,68%	2010	3,59%
2004	2,34%	2011	1,59%
2005	3,71%	2012	1,77%
2006	0,85%	2013	3,46%

Bruk av avlsdyr

Selv om man bruker en hannhund for første gang i avl, er det ofte det ligger kjente linjer på denne hundens stamtavle. Å lese stamtavler er derfor viktig, likeledes å holde seg orientert om hunder i andre land. Med dagens muligheter på internett, er det absolutt overkommelig å kjenne til de fleste oppdrettere i Europa og deres linjer. Det er også god kunnskap hos enkelte oppdrettere om affenpinschere i de fleste deler av verden.

Det er viktig for en oppdretter å holde seg orientert om hva som går videre i avl i neste generasjon - og i neste. I den grad få eller helst ingen i et kull går videre i avl, må det vurderes om kombinasjonen bør gjøres en gang til.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Det er importert 27 tisper og 19 hannhunder fra 5 forskjellige land (35 stk. Fra Sverige, 2 stk. fra Finland, 7 stk. fra England, 1 stk. fra Nederland og 2 stk. fra Latvia. 2 av importene fra Sverige er den ene født i Australia og den andre i USA).

Når vi ser på stamtavlene til de som er importert er det kun 5 av disse som er helt ut og har i kombinasjon med norske hunder en innavlsgrad på 0%, 9 av importene har litt til felles med det som er her, mens resten av importene har mye til felles med det som allerede er her av avlsmateriale.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Å øke antall individer som også kan brukes videre avl, både på kort og lang sikt.

Øke avlsbasen til så mange individer at rasen ikke lenger er utrydningstruet.

Prioritering og strategi for å nå målene

Dette gjøres ved å foreta flest mulig kombinasjoner = bruke flest mulig individer i avl og ved å søke flere importører og ved å samarbeide med oppdrettere i andre land.

"Lete fram" hannhunder som i dag ikke har vært brukt. Dette må være en oppgave både for den enkelte oppdretter og for avlsrådet i NPK.

At hannhundeiere er villige til å la sine hanner brukes på ulike tisper, i samarbeid med den enkelte tisperieier, fordi også hannhundeiere må føle ansvar for å bidra til at rasen overlever.

Aksept for å gjøre en kombinasjon på nytt, dersom ingen av avkommene i et kull går videre i avl, slik at en kombinasjon ikke forsvinner.

HELSE

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Ut fra undersøkelsen som ble gjort i 2013, der 112 hunder er med, kan vi konkludere med at affenpinscher er en sunn rase, der det er få forekomster av sykdommer og lidelser.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

112 hunder var med i på spørreundersøkelsen, det er 33.9% av antall registrert.

Noen av det som forekom hyppigst:

Betennelsestilstander: 66 tilfeller og herav:

Analkjertelbetennelse 21%, ørebetennelse 8%, livmorbetennelse 7,4% mage-tarminfeksjon 9,8%

Lidelser i bevegelsesapparatet: 27 tilfeller og herav:

Patella 6,25% og HD 6,25%

Brokk 11 tilfeller.

RAS for affenpinscher

Tannmangel og tannsykdommer: 36 tilfeller og herav:
Mistet tenner i voksen alder 15.17%

Av samtlige 112 hunder i undersøkelsen:

Øyeundersøkelser viser: 30 individer var på tidspunktet øyelyst. 19 med intet påvist. 1 hadde retinal degenerasjon PRA mistenkt (senere diagnostisert fri). 8 distichiasis/ektopisk cilium, 2 har PPM, 1 katarakt utbredt (ikke medfødt, men skade). 1 cortical mistenkt (senere diagnostisert fri). Hjertefeil/bilyd på hjertet 5,3%
Kastrert (av helsemessige årsaker) 12,5%

Forekomst av reproduksjonsproblemer

I følge spørreundersøkelsen er det 1 hannhund som ikke har klart å gjennomføre en naturlig paring. Det er 6 tisper som er inseminert, men det er uvisst om dette er på grunn av paringsproblemer.

8 tisper har fått fødselshjelp og 18 keisersnitt er utført.

Vi ser tydelige tendenser til at dette har forbedret seg med årene og antall keisersnitt har sunket.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

At affenpinscher fortsatt skal være en sunn og frisk rase.

Prioritering og strategi for å nå mål

For patellaluksasjon, at hunder som brukes i avl patellasjekkkes helst etter fylte 15 måneder, og at det i størst mulig grad kun brukes i avl hunder med patellastatus 0/0. Unntaksvis kan ett dyr med svak grad brukes mot en som er fri (begge da også helst med patelleasjekkede fri individer i bakenforliggende ledd), hvis det kan forsvares ut fra overordnede mål med rasen. (øke avlsbasen med en unik kombinasjon det ikke er mulig å få til på andre måter).

For HD at den enkelte hundeeier følger med på bevegelsesmønsteret på sin hund, og ved mistanke får den røntget. Ved mistanke vil graden mest sannsynlig være av den sterkere typen, og at disse hundene ikke brukes i avl.

Det er viktig med åpenhet og at oppdrettere har et godt samarbeid med alt som har med helse å gjøre.

Samarbeid mellom oppdrettere og utveksling av erfaringer, har til nå absolutt vært tilstede.

Oppdrettere og affenpinschereiere holder seg orientert om ulike helseproblemer og opplyser om dette i en neste spørreundersøkelse.

MENTALITET OG BRUKSEGENSKAPER

Jaktprøver, bruksegenskaper og mentaltester

Affenpinscheren brukes ikke som jakthund, selv om den har et visst "jaktinnstinkt", trolig fordi den i sin tid var rottefanger og fordi den generelt sett er interessert i det meste som rører på seg.

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Pr. i dag kjenner vi til at 1 affenpinscher har bestått prøven for å bli besøkshund. 3 affenpinschere har deltatt i blodsporkurs. 2 har bestått bronsemerket i lydighet, 1 av disse har også oppnådd sølvmerket. Dette har sporet flere affenpinschereiere til å starte opp trening i ulike aktiviteter.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

At affenpinscheren skal være aktiv på flest mulige områder, også delta i konkurranser.

Prioritering og strategi for å nå mål

Markedsføre affenpinscheren som en hund som kan være på på "alt". Vise til resultater som oppnås ved å legge det ut på nettet, skrive i medlemsbladet og i Hundesport o.l.

ATFERD

Atferdsproblemer

Ut fra spørreundersøkelsen trekker vi konklusjonen at affenpinscherens adferd for de aller fleste individer, er slik eiere og oppdrettere ønsker den. Affenpinscheren er uredd, den trives med mennesker og andre hunder. Noen melder om vokterinstinkt, reserverthet og engstelighet, men ikke mer enn at de enkelte familier lever godt med sin affenpinscher, Et fåtall (3) har vist aggressivitet mot andre hunder, ingen mot mennesker.

Atferd: Reserverte 14,2% og engstelig 8%

Noen få har valgt å kastrere sin hannhund fordi de synes det har vært slitsomt, noen også at hunden har stresset veldig mye, når tisper i huset har hatt løpetid.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Siden avlsmaterialet er så lite, er det ønskelig at færrest mulige hannhunder kastreres, både på kort og lang sikt. Unntakstilfellene må være når hunden selv sliter med sin kjønnsdrift.

Målet er også å opprettholde adferden ved å understreke viktigheten av god sosialisering og aktivitet på ulike områder.

Prioritering og strategi for å nå mål

Understreke overfor valpekjøpere og affenpinscher-eiere, viktigheten av god sosialisering, og å behandle valpen/hunden ifølge råd fra oppdretter.

EKSTERIØR

Eksteriørbedømmelser

Etter å ha gått gjennom årbøker fra 2005 og frem til i dag ser vi at det som går igjen mest hos de fleste er gode størrelser, fin i farge og pelskvalitet, gode rasetyperiske bevegelser, trivelig temperament og typisk for rasen.

En del har fått kritikk for at de er for trange foran og/eller bak, noen få har fått kritikk for størrelsen og noen få for lang i lenden.

Overdrevne eksteriørtrekk

Et overdrevent eksteriørtrekk for rasen kan være snutepartiet. Dette trekkes frem av noen dommere som negativt i enten den ene, eller den andre retning. Noen mener at enkelte dyr har for korte snuter, mens andre mener enkelte har for lange snuter.

Det beste for rasen må være noe midt imellom. Av helsemessige årsaker bør ikke snuten være for kort, men heller ikke så lang at det rasetyperiske uttrykket blir borte.

Et annet overdrevent eksteriørtrekk kan være (for) stort underbitt. Dette utgjør ikke noe helsemessig problem.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Målet er å bevare det rasetyperiske eksteriøret uten at dette går ut over rasens helse.

Prioritering og strategi for å nå mål

At affenpinscheroppdrettere følger med på hvordan avkom utvikler seg eksteriørt i forhold til sine foreldre. Holde fokus på helse og funksjoner i forhold til eksteriør.

At dommerkritikkene fortsatt blir tilgjengelige for alle, slik de er i dag.

OPPSUMMERING

Beskrivelse av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Det absolutte målet for rasen affenpinscher er å bevare rasen - og bevare den sunn og frisk. Dette skjer ikke nødvendigvis ved å sette (for) strenge krav i avlsarbeidet, men at enhver oppdretter sørge for å velge sine avlsdyr med omhu, med den totale helse som et overordnet mål. For å få dette til må alle spille på lag, fra starten på 90 tallet og til i dag, er de aller fleste lagspillere og har et godt samarbeid.

Målet er derfor å vise at affenpinscheren i sin helhet er sunn og frisk, noe en spørreundersøkelse foretatt i 2013, i forbindelse med arbeidet med RAS, viser.

Plan for videre jobbing i klubben

Som raseklubb for tre raser, må klubben arbeide for å ha kunnskap om hver enkelt rase.

Det må være forståelse for å vurdere hva som er best for den enkelte rase, og ikke i alle sammenheng behandle alle likt.

For å komme videre i RAS arbeidet for Affenpinscher, er det ønskelig med en lignende spørreundersøkelse som den som ble sendt ut i 2013, om noen år. Dette for å kunne se eventuell utvikling i positiv eller negativ retning.

Klubbens representanter i avlsråd og styre, må lytte til oppdretterne på den ene siden, gi råd og veiledning på den andre siden.

2.april 2014

Ingunn Axelsen og Grete L. Hansen